

CHARLES "CHIC" SHAVER

IÑ DO
NIT
MIÍTEN
KRISTAN
KANAÑ

Juŋko lağıt Phedat Baebel Parhao

Juąnko lągit Phedat Baebel Parhao
Charles “Chic” Shaver

Copyright © 2024
Nazarene Publishing House
Nhoako parhaok do Nazarene Youth International hotete tear hoe akana

Mark Gilroy, Sasapraoić
Janice J. Greeno, Sasaprao Sokhoćić

Sostor reak Kathako do sanam SBT 2021 khon kana

Parħao Bhagiari lagħiż Cecetakko

Nāwā biswäsiko sāote kāmi lagħiżte sarhao!

Nhoako parħao do sajao-dħob te benaoakana jemon hpta re 1 parħaoem em dareak. Sareċak do daraekan nāpam habić sap dohoe jaruqtama.

1. Nhoako Baebel parħaoko reak jos

Nħoa girħar reak joh do hoyo kana nāwā Isäiko jemon miġden Kristan gateak goro, girħar ar uskur ko nām dareke. Amak kāmi do hoyo kana onko sāote Isorak Katha parħao, onko sāote koejoñ ar miġ sāote arotanak okte khemao. Nhoako parħaoko do ona kāmie lagħiġe għoro ama.

2. Tagħaja nāpamkom

Nāwā Isäiko sāote dareak bħor usaqra khon usaqrate nāpam lagħiż kurparme, ądi bhage hoekoka khajuk onkoak pheneraok reak 24 ḥarran bhitrirem onkae. Nħoa okte larcarkate sāo soqge koejoñpe. Khan, Parħao No. 1 ar Disai Ayat No. 1 (patar khon kätropkate) emakom.

3. Mimiż parħao lagħiż tearokme

Mimiż parħao reak laha khonge tojbijme. Khajuk am tħik roj ruaqko se jahħaġak ayatko reak arot babotte jahan kukli menaktama, khan amren naeke se juqankoren ākyuriċ sāote onako reak galmarao lagħiż okte hataome. Mimiż parħao re nāwā Kristanko lagħiż apnara kulklik ol dohoe tħai menaka. Khajuk am onko bam roj ruaq dareako kan khan, apeak daraekan nāpam lahare amren naeke arse juqankoren ākyuriċ tuluċ galmarao.

4. Jaoge nāpam lagħiż miġten okte niżi doħoeme

Jao hpta nāpam lagħiż miġten niżi okte ar tħai goċa urijme, napae hoekoka jāhha ċarġi orak tanak re, daraekan 8 hpta re lagħiġe. Mimiż akħra re, laha reak parħaoko n̄el aroep, kħażiżo je onko do disai ayatko cefakata mente, ar inaq tayomghe laħaseċ reak parħao ar disai ayatko emakome. Noa hora do joto 8 gożeen parħao quri purauk habić toñiġe idieme.

Khajuk uni nāwā Kristan hor miġten parħao bae puruwa kaf khan, ona babot kāmie lagħiż mitte okte khemaoben.

5. Jivteak haraburuk uskurme

Hapta pichaq onkoak jivteak sañgar tondarie lagħiż okte khemaome. Onko do akoak hudisko ar gunaqko “Ināk jivteak paṭi” haġi re nathie lagħiż uskurkome. Soqge sōta koejoñ re lagħiż thora okte khemaome. Nħoa parħao sikri do ungi ądi napaetie kāmia tinre uni nāwā Kristan ar parħao bhagiarikin talare miġten urgum, jogas reak narjor benao rakabok.

6. Apeak nāpamko rea nħanti nathi doħoeme

Ona “Lahanti rea nathi” larcarġme. Mimiż akħra tayom, ona okaleka paromena, ona reak khaċċ lohani benaome. Noa do asokae koejjo ħaġi laktiko disa dohoe lagħiġe goropea ar aperen naeke se juqankoren ākyuriċ do nāwā Kristankoak lahanti babot jaoge bađaerekin tahēna.

7. Muċaṭak parħao tayom

- Am ar aperen naeke (se juqankoren ākyuriċ) hotete sħiak sħabud sakam sodorme. Naeke do ape sāote ona sodor lagħiż miġten dewasewa oktei bachao dareaka.
- Aperen naeke se juqankoren ākyuriċ tħen Lahanti rea nathi liphaph emlere unkin do amak susar kāmi reak nathiha nām dareaka.
- Jaoge Jivteak haraburuk lagħiż miġten ponha cetanre galmarao. Onko do kalisja ar juqan dolre selef tahēn lagħiż uskur idikom, ar Baebel parħao, koejoñ ar nij hapaniżiżo lagħiż miġten katiċ cumkak ehob reak hudisme.
- Proħbu gunmanao sarhao emae lagħiż miġ għaliex khemaome, ona ąt lagħiż one ona hotete jāhha miċi hor Jisu Maširen papańjai lekate haraburuk rebon għoro dareae kan.

Parhao 1

Iń sāote cēt hoe ena?

Sāri Jion

Jason tinák din khon Damone bađadee kan tahēkana, unák din khonge Damon ceŕleka jione khemaoéf kan ona doe kusiać kan tahēkana. Aće nápamakaćko sanam hořko khon Damon do begargeye tahēkana. Tinre Jasonren eřga-apa sakamkin orećkefa, unre Damon do uni atene ar uniák hudis bundisko här samtao re goroae lađit mohńjame tahēkana, eták sanam gateko khon bărtikaće. Onako gapalmarao modre, miňten galmaraore Damon doe lai hąpařtňkefa je okaleka Jisu Masi sāote nij narjor do uniák jionre pheraoe ađuakafa. Uni do Jason thene kulijońana cēt uni hō onatak jion-phekrao narjore khojkana se arleka. Jason doe hēkadea ar Damon sāote miňten ne koejoré koekefa. Nit do Jasonak miňten kukli menaka: "Ińiń bađaea iń do miňten koejoniń koeakafa. Ińiń bađaea cēt coijudakana, menkhan sārige cēt hoeakante iń doń pheraoakana?"

Sostor sendrae

Latar renak kukliko reak ror ruar Baebelre sendra námme.

Khajuk am then Baebel bănuć khan, Isai gateko ar kălišiako menaćkoia one okoe do ađi kusite miňten nám lađifko goroam.

Tinre miňten sostor katha do Johan 1:12 mente phiristire ol akana, ona reak mane do am do Johan reak Puthi, 1 hătiń, 12 ayatre otagme. Baebel reak sucire mimif puthi reak sakam nomborko ol menaka. Baebel khon ona reak ror ruar námme, ina tayom ona do apnar kathate olme.

1. Tinre iń do nij neotate Masiń atarikeda unre Isorren miňten _____ iń hoe ena (Johan 1:12).
2. Miń horak jionre Masiák hijuk do miňten nijerak narjor kana one ona do Sodor 3:20 re Masi hotete lajikana.
 - a. Duar silpiń okoye thoř thořepé kana? (Nel orome lađítte Sodor 1:1 nélme.) _____
 - b. Uniák ařan ar thoř thořepé kan reak goř do okoečake em dareaka? _____
 - c. Uni do cēt ceka ocoińe khoj kana? _____
3. Duar khajukiń jhić lekhan uni do cēt cekaea? _____
4. Oka lekate duariń jhićkea? (Sodor 3:19 nélme.) _____
5. f. Cēt am do duarem jhićakafa? _____
- g. Nią ghuri Jisu Masi do okare menaea? _____
3. Masi do aboko nám ar bańcao bon lađítte cedake hećakana? (Luk 19:10) _____
4. Romiko 3:23 lekate abo do cedak bon afakana? _____
5. Baebel lekate kai reak sajai se kurai do cēt kana? (Romiko 6:23) _____
6. Romiko 5:8-9 reak katha lekate, ińak kajko lađítte okoe laharegei goćakana? (Arhō khod lađít Jesaea 53:6 nélme.) _____
7. Tin re iń do ińak kajkoń ańgoćkeda unre Isor do cēt cekakeda? (1 Johan 1:9) (Lohani: 1 Johan, one ona do "Păhil Johan" ko metakkan ona do Năwă Niąm reak mucăf sećre menaka. Noa do Johanać cithikore khon miňten cithi kana ar ona do Johan reak Bhage Sombat khon do judägea, one ona do Năwă Niąm reai etohop sećre námok kan.) _____
8. Jesaea 55:7 reak kathako re latardanđif lagaome, one onatak do sāriakte ańgoc kai reak cēfko cekaea onae lajet kan.
"Dusťu hor do aćak colon, ar barić hor do aćak hudiskoko bađiakma. Uni do Probhu thene hijukma, ar uni do unie dayawaea, ar aboren Isor thene sorokma, ente uni do sohosatei ikęea."
9. Ephesiko 2:8-9 reak katha lekate abo do cēt lekate bańcao bon nám dařeaka? (Thikak ror ruar lahare menak baksare suhiak cinhä lagaome):

- a. Aema bhage kami lägitte
 - b. Hike kāmie lägīf kajak kurumuțui lägitte
 - c. Pātiāu hotete Isorak ikā aṅgoc lägitte
10. Mit̄ dhaō abo do bańcaō ñamkate Māsire nāwā sirjauakanko bon hoeyen, khan abo lägīf Isorak aṅgao do ceń kana? (*Ephesiko 2:10*) _____
11. Okoe hotete abo do Isor bon bađae dareaea? (*Johan 14:6, 9*) _____
12. 1 Johan 5:13 parhaome. Okoeko Isorren Hopon Jisu Māsire sāriakreko pātiāukan onko do ceń hoyoktakoa?
 - a. Onko do jaejug jion ñam reakkō asjoń kana
 - b. Onko doko hudisēta je onko do jaejug jion ñam reko ñam dareaka
 - c. Onko doko khātiakana jaejug jion menaktakoa mente
13. Teheń ñindañ goć lenkhan, okareń calaka? (*Johan 6:45-47*) _____
-

Nhoa parhao babotte ińak kukliko

Jionre khakṭao

1. Cetlekatem bađaekea je am do Isorren mit̄ten gidrā kanam - nią babot mińten khađo menjon olme. _____
2. Iń nit jiv sećteń janam aroakan ar Isorren mit̄ten gidrā kanań (Johan 3:3-7), onate iń do haraburuń lägīf jivteák jomak lāktiań. Ińak jom-ńu reak pāhil tij do ceń kana? (*Mathae 4:4*) _____

Latarre thora bhage solhako menaka. Mit̄-mit̄te suhiak cinhā lagao idiakme okaleka am onakom kāmi idie:

- Dinamge apnarak Baebel parhaome. Ona do amak jom-ńu reak pāhil tij kana. Dinam din mit̄ten okte nițkam. Johan reak Bhage Sombat khon eholme—dinam miń hātiń arse thora goćen ayatko. “Sostor sendrae” hātiń reak aema kukliko do Johan reak khon hećakana.
- Dinamge koejońme. Eken apnar ontor khon Isor sāote galmaraokme.
- Jāhatisge dareak bhor girja re seledokme. Khātijońme je ona do onkan miń kālisię kana one ona do Baebele sarsadleyet ar Māsiye thonokae kan.
- Sostor kathako thuthijońme. Sereńko 119:11 re menakana, “Amak katha do ińak ontorreń baeakawana, jemon am uparte aloń kai.” Sostor kathako thuthijońte Isor bataoe lägīf gorō ñamokā. Mimiń parhao reak disai ayat thuthijoń do khātijońme.
- Isor bataoepe. Khājuk am do jāhātań hike se barićak kana mente digdhā re menam khan, amtef kulijońme, “Jisu do cefe cekakea?”
- Gohakme. Probhu do am lägīf cete cekawakańa ona katha jāhāe lājakome.

Disai ayat

“Nelme, iń do duarre teńgokate silpińiń thoń thoń kana. Jāhāge ińak ařan ańjomkate silpińe jhićań, enđekhan bhitrīte uni ȝheniń boloka ar uni tulućiń jom-ńuia, ar uni hō iń tuluće jom-ńuia.” (*Sodor 3:20*)

Ińak jivteák pađh

Nit do “iń sāote cef hoeakana” ona reak bhage bujhauem ñamakata. Menkhan, noa do eken amak marań utarāk karka reak ehońge kana—arhō menaka!

Parhao 2

Isor sāote tāram

Sāri Jion

Jason do ądi momoyofe ąikquef kana. Uni do sor dingi Isai hoře hoeakana, ar aćak jion re aema marań bonodolkoe ňel nāmakańa. Menkhan, uni do nit hō aćak aemalekan heřef-hewako ar kāmiko niyei uphrā uphrīk kana. Uni do tesar dhaō aćak kāmiko sāriau lađite metade tayom ać gogoe togoć dařawade iate bariće atkaref kana. Jason doe gunānok kana, “Am do Isai hoř benaoen tayom ceflekeat Isai hoř barag jion dom khemaoa?” Hoe dareača am hō amtef nonkam kuliakana.

Mit dhaō jāhēe gidera hořmo sećtei omonen, khan uni do haraburuk etohop laktiae, ona sāote tāram cecef hō. Jivteak hō onkage kana. Isor ren gidera do Isor sāote tārāme ceda—mit dhaō re mit huderā kate.

Sostor sendrae

1. Johan reak Bhage Sombat parhao jokheć, juda juda kathakom ňel nām dareača one onako reak arot do Isor sāote tāramlekage. Onako modre adomak do cetko kana?
 - a. Johan 8:12 _____
 - b. Johan 1:37 _____
 - c. Johan 2:5 _____
 - d. Johan 5:14 _____
2. Isor sāote aboak tāram do okoye birudef kana? (1 Patras 5:8) _____
3. Mathae 4:1 re diabol do cete kāmiletā? _____
4. Cef Jisu do biđau reye alaolena? (Ibriko 4:15) _____
Cef biđau ar kai do ina kangea? _____
(Biđau doe kūkli kana, “Cef onkaeam?” Kai doe meneta, “Onkaeň”—ar ona doe kākmi kana.)
5. Soetan aboe dhawalebon khan cefbon cekaea? (Jakov 4:7) _____
6. Jesaea 59:2 re menakana, “Menkhan apeak ghātoge [apāiko, one ona behike hurukoe sirjau] aperen Probhu Isor then khone begarakatpea. Apeak kāiko iatege uni doe dea gidiakatpea; ar onatege bae ařijomeťtpea.” Eken mićten tijge Isor khone pharak dareaňa, ona do cef kana? _____
7. Cele mićten Kristan hoř do Masi reak dare hotete, dekhitte kākai khone erer dareača? (1 Johan 3:9) _____
8. Khajuk mićten Isai hoře kāikef, khan 1 Johan 1:9 ar 2:1 reak kathalekate cete cekaea? (thik ror ruar re suhiak cinha lagaome)
 - a. Menae uni do begor kākite ohoe tahē dareača.
 - b. Aćak kai doe dapala ar ona do bańi hoeakan lekae ąnduńa.
 - c. Turăt Jisu Masi thene sen soroka, kāikoe ařgoctaea ar Isor lađite jion khemao rei tońge idika.
9. Khajuk mićten Isai hoře kāikaf ar kāje ařgockeťtae, khan Isor do cete cekaea? (1 Johan 1:9) _____
10. Johan 14:21 lekate Masi reak hukumko batao do cete sābudef kana? _____
11. Johan 10:27-29 parhakate noako kūkli reak ror ruar emme:
 - a. Okoe then jaejug jion menaka ar Isorak dareteye rukhię akana? _____

- b. Mâsiren bhidi hoyók lagítfe (ayat 27), ií do uniák añań ańjom ląktiańqá, uni hoteteń bádae ocóka, inä chađa ar ar cét? _____

Nhoa parhao babotte ińák kukliko

Jionre khakṭao

1. Isor sāote tāramme! Nhoa reák mane do kana biđau teńgo daram, Isor bataoe ar Jisu pańjaeye. Isor doe gokakatá je tinre abo do biđau rebon paraókkana, unre uni do ona khon bańcaók lağıń se sahao lağıńte mińten đahare emabona. (1 Korinthiko 10:13)
 2. Amań apnarań kathate, lai bujhauabonme je kai do ceń kana (1 Johan 3:4 ar Jakob 4:17 níelme).

3. Amák jion reák oka pahta se oka oka pahtako re am do ąditeń biđau ocók kanem aṭkareń? _____

4. Bidau teingo daram ar Isor bataoe lağıf cef kąmi pontha menaktama? _____

Disai ayat

“Manwa jionre okako bidaū hoyokkan ona chađa etak jähän bidaū do ar bań paraoakawaćpea. Isor doe patiargete, sahao dareák khon bari do bae bidaupea, bickom bidaū sāo sāote ona khon odokok reák hōe horapea, jemonpe sahao dareák.”
(1 Korinthiko 10:13)

Ińák jivteaḱ path

Arhō usrāu Kristan jion khemao ar haraburuč lagít girhárko do nią tayom reák parhao re námok kana. Parhao 3 reák aroak sajao-dhob ar cikárak râdā do nhókoe:

Parhao 3

Isor khon cētjoń

Sari Jion

Jason moto bae ać eskara one okoe do mit Kristan hōr leka jion khemao ar colon beohare ceceń kana. Jenis, okoe do ađi sondhege girja reye selef bařaakana, uni do Jason sāote oka hoeyen ona nēlēt unākē uskāuena je, uni do Isor then ikā lagíté koeketa ar Isor lagíté jivedok reak miſten nāwā kathae gočana. Nit hābić uniak marań kukli do hoyók kana, “Hike ar bařiċak babot aema lekan bundisko menák tuluć, Isor do iń then khon cēfē khoj kana ar cēfē asjoń kana ona do okalekateń buj nām darekeá? Okalekateń bađae darekeá je cēf sāriak kana?”

Okalekatebon bađae darekeá je cēf sāriak kana? Niątak “Sostor sendrae” do Isorak sana bađae nām lagít laktianak orko sene ayurmea.

Sostor sendrae

1. Johan 17:17 parhaome. Ona ayat do Isorak Katha (Baebel) okalekae lai sodorakata? _____

2. Ona reak sāriaktef hāk lagíté Sostor do abo then cēfekate emakana? (2 Timothi 3:16) _____

3. Isorak Katha do abo lagít cēfē cekaea, niąko lekate:
 - a. 2 Timothi 3:14-15 _____
 - b. Johan 15:3 _____
 - c. Apos. Kāmi 20:32 _____

4. Johan reak Bhage Sombat parhao jokheć, Isorak Katha reak nińjamtef babot cecefakkom nēl nām dareaka:
 - a. Māsi do ać Babawak katha (hukum) te cēfē cekakefa? (Johan 8:55) _____

 - b. Adom hōrkoak jion re Isorak katha (sandes se sāriak) reak oka lekan ṫhai menaka? (Johan 8:37) _____

 - c. Khajuk abo do Isorren kanabon, khan uniak katha babot do cēfbon cekaea? (Johan 8:47) _____

 - d. Māsiren sari cela do katha (sodor se cecefak) niyēte cēfē cekaea? (Johan 8:31) _____

 - e. Jivteak ar jaejug jion jogao dohoe lagíté katha (hukum, cecefak, se roř) niyēte cēf cekaete hō bon cekaegea? (Johan 8:51) _____

5. Māsi khajukiń dularede, khan cetiń cekaea? (Johan 14:23) _____

6. Johan 20:31 parhaome. Isorak Katha cedań ol lena? _____
Nhoareń patiak khan cēf daniń nāma? _____

7. Diabol do abo harwānie bon lagíté kurumuňu dareaka, menkhan Isor do uni harwāniye lagítte miſten sanaphanae emakawařbona. Ona do “Jiv reak tarware” ge, ado ona do cēf kana? (Ephesiko 6:17) _____

8. Mathae 4:4, 7, 10 re Jisu do okaleka soetan doe birudkedea? _____

9. Sereńko 119:11 lekate, Isorák Katha daraete cetíń ceka darekea jemneć uni birud re kákai khon sahariń tahẽn? _____

Nhoa parhao babotte ińák kukliko

- ## ionre khak̄tao

1. Isorak Katha khon okaṭak ṣariak do niąko din re asokaetei goroakawaṭmea? _____

 2. Ceṭ iate miṭaṇ Kristan hoṛ do dinam hilokge Baebel paṛhao laktiaeа? _____

Disai ayat

"Amak katha do ińák ontorreń baeakawana, jemon am uparte aloń kai." (Sereńko 119:11)

Inak jivteak path

Mit  n Isai h  r lekate “Isor khon cetjoni” khon h  r b  rti ar mi  t  n hah  ra ij  ra menaktama. Ona do nh  koe taenomak parhao re sodorakana.

Parhao 4

Isor tuluć galmarao

Sari Jion

“Okalekate am do miťen Isor tulućem galmaraokea one uni do nél hō bam nél däreke?” Jason do ańgoc hoeyentaea je uniren paroń gate Mark do ądi jobor miťen kuklie kuliakadea. Eken miń cando lahare khan, Jason aće onkae kuli tanákkea honań. Nit, miń năwā Kristanlekate, uni do roj ruar lagíte kurumuňuef kana. Menkhan nithō onkan okteko menaka tinre uni doe bujhau tebaga je uniak koejoń do eken katha bhorge kana. Jason doe gunanéta, “Bhala okalekate miťen Isor tulućem galmaraokea one uni do bam nél däreke, ar okalekate ona katha miťen gatet bujhau ocokea?”

Sereńko reák Puthiren onolię doe menakań, “E Probhu, setak re ińak aranem ańjomeń; setak re am samańre ińak nehörkoń dohoeń kana ar asakan monte tańigireń tahěnkana” (Sereńko 5:3). Dela “koejoń” íutuman karka babotte Baebel ar céńko solhae emok kana onako bon sendralege.

Sostor sendrae

1. Cef̄ Jisu do ać Baba tuluć koejoń reák ądi gampis oktejoń reake patiouk̄ kan tahěkana? (*Mark 1:35*) _____

2. Tinreń koejońa? (*Luk 18:1*) _____

3. Mimiń koejoń okte re okalekan haobhao se caher hoyok̄ jaruńa? (*1 Thessalonikiko 5:17-18*) _____

4. Sereńko 66:18 re lekate, begor goń ruar koejoń reák miń marań karon do cef̄ kana? _____

5. Cef̄ lagí bon koejońa ona do cetat hotete nińok̄ laktia? (*1 Johan 5:14*) _____

6. Cele am do koejoń babot Johan reák Bhage Sombat khon jahěnakkom cefakafa?
 - a. Mimiń Isai hořkoák okańak ijara menaktakoa? (*Johan 16:24*) _____

 - b. Koejoń reák ańjom lagí Isorák joh do cef̄ kana? (*Johan 14:13*) _____

 - c. Aboák nehör johorko reák ańjom lagí Masi do abo then cefe khojok̄ kana? (*Johan 15:7*) _____

7. Jemon atenońtiń, ona lagítte koejoń jokheć cef̄ cekae leg kantińa? (*Mathae 21:22*) _____

8. Okalekan nińakko lagítiń koejoń däreaka?
 - a. *Mathae 6:11* _____
 - b. *Mathae 9:38* _____
 - c. *Philippiko 1:9* _____
 - d. *1 Timothi 2:1-2* _____
 - e. *Jakob 1:5* _____

9. Kristan hořko do “biđau re kai re nürhák̄” khon cefe rukhię däreakoa? (*Mathae 26:41*) _____

10. Napae utar koejoń do onaňak kana one ona do nhoakoe kąmi kan? (Napae utar ror ruar re suhiak cinha lagaome)

 - a. Thikak, dhoromteak kathakoe larcar
 - b. Añjom re ađi dusturteak ar manotakge bujhauk
 - c. Iňak ontor tuli khon seteňok kan

Nhoa parhao babotte ińák kukliko

Jionre khakṭao

1. Isor tuluć galmarao lągiń khas khas niṭakko phiristieme (gharońj reák hawal, gateko, iskul, oṛak reák kąmi, etk.).

2. Cele am do jaoge niṭak koejon okteyem ṭhikakata? Dinman koejonem khoj lekhan hō, dinamge asokae koejon okte lagit oka okte ar thaiem ciakea.

Disai ayat

"Ape do nit habic iñ ríutumte jähänañge auripe koea. Koepe, adope ríama jemon apeak raska purauktape." (Johan 16:24)

Inák jivteák path

Pase re pase am do ḡurim bujhaua je Sanam Darean Isor tuluć galmarao do tinąk marań ijara kana. Uniák joto dulär ar bhor okae udukakawaťme ona do am uni lağıť jähänak kämie lağıť monei uskürefme kana, se bań?

Parhao 5

Isor tuluć hąpańjoń

Sarı Jion

Mít cando hoyena nit do iral goßen gate do jao Mońgol hiloń ayúpko nápam kana. Damon, Jason, Jenis ar eṭakko mōrē hoř do mińten dol benao kateko koejoń kana, Baebelko parhaoeńa ar miń etagić jivteák haraburuń re unuskurko epem kana. Onkoák paromen nápam re, Ańjelawák koejoń do ądi napae hoelena. Uni do Isorák mohńjam aṭkar tiog lağıń ądiye kurumuńu kan tahéna menkhan nhe nit nią okte rei aṭkar dareańa. Unie koejońleńa, "E Isor, iń do şarige nit amreń pątiauakana, pahil khon ądige bărti! Iń do am kusi ocome, am sewame sanaiń kana ar ińak jotoák ar oka kaniń onako sanam am sāoteń hąpańjoń kana."

Paúl apostol hō nonkan hudise sodorleńa: "Onate ape do jähänakgepe jom-nüi ar jähänakgepe cekae, jutowakge Isorák thonok lağıń kąmipe" (1 Korinthiko 10:31). Nhoa Parhao do nhoa şariak abo mimińko lağıń okaleka khańaoka onae tolaset kana.

Sostor sendrae

1. Mathae 22:36-40 lekate:
 - a. Isor do tinak dulare leg kantińa? _____
 - b. Ińren pañoń hoř do tinak dulare leg kantińa? _____
2. Isor ar eṭakko ńthen ińak dular do ceńlekań sodor dareańa? (1 Johan 5:2-3) _____
3. Isor ar uniak karneko lağıń purańe soprotok babot Jisu do ceńe menakań?
 - a. Mińten guhum jań khon ądi asrań phosol nám lağıń, ona do ceń cekae hoyoktaea? (Johan 12:24-25) _____
 - b. Khajuk iń do abgeak hár dogok kąmie bodolte Jisu Maśiń sewawade, khan Baba do ceńe cekae? (Johan 12:26) _____
4. Mińten Isai hoř huięte, Isor tuluć aprę reak náwā narjoń iate, iń do jion reak ar ar narjorko babot náwā haobhaoiń apnarakawana. Tin re iń do "Maśi re" (mińten Kristan lekate, uni tuluć mińakan) menańia, unre mareak do ceńte pheraoena? (2 Korinthiko 5:17) _____
- a. Tij duribko tuluć ińak náwān narjoń:
 - 1) Nit iń do duribko [em] [doho] sanaetińa. (Thikań katha re guląńd lagaome) (Luk 6:38).
 - 2) Ephesiko 4:28 re sodorakanleka, duribko babot pea thik haobhaoko re suhiak cinhę lagaome.
 - Ar alom kombroeja.
 - Mińten khańotiań kąmiań hoyokme.
 - Okakoń dareańa onako sanamiń hameńa.
 - Jaruńranko sāoteń hąpańjońa.
 - Ińak haobhao do bań nińjama.
 - Eken napae utăraktegeń tirpitoka.
- b. Eṭakko tuluć ińak náwān narjoń:
 - 1) Iń do eṭak hořko lağıń ceńiń hoyoka? (Ephesiko 4:32) _____
 - 2) Iń do be-Isaiko tuluć ądi sor sopor narjoń [khon eranok] [sendrae] (Thikań katha re guląńd lagaome) ląktiańa jemon ądi purunte dhorom jioniń khemao dareak (2 Korinthiko 6:14).
- c. Aprę tuluć ińak náwān narjoń:
 - 1) Ińak hořmo reak jogar joton ar larçar re, iń do khątige disa dohoe hoyokińa je ona do ceń kana? (1 Korinthiko 6:19) _____

- 2) Iňák okte ar ątko niyě do cefiń cekaea? (*Ephesiko 5:15-16*) _____

5. Ií do _____ dular jaruraqá (1 *Johan 2:10*),
enhő ií do _____ bań dular jaruraqá (1 *Johan 2:15-16*). _____

6. Isor do cedak ać ɬhoneke lągít abo ɬthen as menaktaea? (1 *Korinthiko 6:20*) _____

7. Khajuk iň Isorak rajge iňák jion reák sanam khon nińjamak hisiń benaoet khan ona reák jo do cef hoyoka (one onare Isor do purate adol re menae)? (*Mathae 6:31-33*) _____

8. Tin re abo do Isor sãote uniak dular reák tela lekate aboak jionko bon hąpańińjoń kana, unre okoe ądi bę́tiko nıamet kana? (*Mark 10:28-30*) _____

Nhoa parhao babotte ińák kukliko

Jionre khak̄tao

Aemalekan hor ደaharko hotete miñten hor do Isor sãote ać nijtefe hapañí darekoka. Ape do Isor sãote apeák nijtefe hapañí dareke onkae reak mörë goten asokaeteák horako phiristieme:

1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____

Disai ayat

"Onate ape do jāhānakgepe jom-nui ar jāhānakgepe cekae, jotowakge Isorak thonok lagit kamipe." (1 Korinthiko 10:31)

Inák jivteák path

Abo bon bādaekēta je Isor sāote apnar nijtef hāpatiñjoñ re rāskā menákā. Arhō etákko then Mäsi reák katha roj jokhec ar miñten niñjam lekan hāpatiñjoñ menákā, ona do goha mente bādaeok kana. Nia taynomak Parhao re ona do sodorakana.

Parhao 6

Ińak Patiou Hapatińjon

Sari Jion

Ańjela do aćak jion re mińten rąskęe ñamakańa one ona do menak mente bae bađae kan tahékana tin habić uni do ać nijtef puräute Isor then bae emlen. Uni doe bujhaukeńa je ać oka mone ącure ñamakańa ona do eṭakko hō jarurakoa—asokaete ać dada Karl. Ańjela do Karlren năwă gateko ar uniań beohar reańe bhabnań kana. “Iń do sarije bani badea uni cetiń laiae se ceńlekań bujhau ocye je Jisu do ceńleka ińak jione bodolakańa,” uni do aćren gateko ar koejoń bhagięrikoe metańkao. “Menkhan khajuk ape iń lağıńpe koejoń khan, iń doń patiouńk kana je Probhu do uni then seterok lağıńpe mińten dahan doe udukáńgea.”

Ańjela do laharege mińten nińjamak Parhaoe cef dhabakafa: aema horje Masi hotete ađi gahir bonodolko aṭkarjońa menkhan onage eṭakko then lai lağıń do bako monejońa. Gohak do hoyokkana Masi cete kampiakaf ona reak hapatińjon.

Sostor sendrae

1. Masi do uni barić jiv capar hore bogekede tayom, uni do mińten khas hukume emadea. “Goha” reak cef bhoń nonđepe ñameń kana? (Luk 8:39) _____
- _____
- _____

2. Johan reak Bhage Sombat do goha em reak ąđigane ceńab kana:

a. Gohak (se sakhı em) do hoyok kana niątań hapatińjon (mińten bachaome):

- a. Am okam ceń ocoakan ona do sariak kana.
- b. Am jahae eṭak hor then khon okam ańjomakań.
- c. Okam ñelakat arem ańjomakań—amak nij sumbhräu. (Johan 3:32)

b. Johan 1:40-41 re Andreas do ceńce cekań kan tahékana? _____

c. Okańak “kampi” reak Jisue menefá, one ona bon kampie Isor doe khojok kana? (Johan 6:28-29) _____

d. Jisu do Johan 15:16 re ceńce cekań lağıńpe metabon kana? _____

3. Mińten Kristan hor hoyok khajuk am lağıń do am sāo hoeakan sanam khon marań lotok kana, enđekhan eṭak jahaeṭak hor okańak marań utarák dan amem em gelak darewae?
- _____
- _____

4. Mathae 28:18-20 re Jisu do ceńce cekań lağıńpe ącuakańbona?
- _____

5. Pahil Kristanko do okalekateko udukkeńa je onko do Masi ko aingoćakade? (Apos. Kampi 8:12, 35-38) _____

Cef am do patiou reak noa caherem sodorakafa? (Jahaeṭak khańaońa ona re suhiak cinhę lagaome)

☐ Hē	☐ Ona babotréń hudiseń kana
☐ Bań	☐ Iń do tishō bani bađae kan tahékana je ona do unak nińjamak kana

6. Okoeko Masi re bako patiouńk kan onkoak hawal do okaleka kana? (Johan 3:18) _____

7. Iń khajuk Masiń pańjakede, khan uni do ceńce cekaeye menakańa? (Mathae 4:19) _____

8. 1 Patras 3:15 reák katha lekate, Mäsi lägiſ goha em ceflekateń sapraóka? _____
9. Mäsi reák Bhage Sombat hapațiń lägiſ Päul do okare horko sãoteye ñapamlena? (Apos. Kämi 17:17; 20:20) _____
10. Aboák goha do cedań asokaete Mäsi re maríjkak jarura? (Johan 14:6) _____
11. Mäşiren gohako lekate, aboák hukigot do cef hoyoktabona? _____
Johan 3:16: _____
Romiko 6:23: _____
Romiko 3:23: _____
Jesaea 53:6: _____
Johan 1:12: _____
12. Miñten hor Mäsiye ařgockede tayom, uni lägiſ aboák cef däyik menaka? (Apos. Kämi 14:21-22) _____

Nhoa pařhao babotte ińak kukliko

Jionre khakṭao

1. Säkhi em reák pe hís menaka: (1) Isäi hor hoyok lahare ińak jion; (2) Ín do okalekate Isäi hořiń hoe ena; (3) Ińak jion re Mäsi rean mane do cef kana. Miñten katić goha olme okaťak do am gateko sãotem hapațiń dareaka.

2. Amem bađaeakańko pe horák nútum taliķháime one okoe do Mäsi rean lakti menaktakoa. Onko lägitte koejońme ar goha em lägiſte åtko pańjaeme.
 1. _____
 2. _____
 3. _____

Disai ayat

“Dela, pańjańben,” Jisui metańkinä, “ar aben do hor jhákli këočań benaobena.” (Mathae 4:19)

Ińak jivteák paṭh

Nhókoe amem bidaekan je am do Jisu Mäsi reák katha eṭák horko ṫhen hō lajako laktiama, ona teroń hoe dareáka am do onkae lägiſte botorem bujhäuet. Amak botor talate rehō onka ror sađe rean dare oka khonem ñam darekeá? Ona babottege nią tayom reák pařhao do telawabona.

Parhao 7

Isor reak Jivte pereć

Sari Jion

"Probhu, bađaegeam je am lađif jivedok tinakiń cućcuđauk kana. Bhabnak kanań, ente tatlege ińák jion do onkae khon liwedok kantińa. Iń do sari sarije am kusi ocomeń khojeń kana. Iń do eṭakko hō udukako sanań kana je amren sari papańjaić benaoč do cef kana mente. Iń doń khojok kana amak nútumte ađi dhidrikte jemon gohań hoyoč. Enhō nonkań bujhăuet kana je iń do jaoge amiń kusi ocomereń dīgauk kana. E Probhu, cef ińák jion re jāhān kacikomko menak boteja?" Nhoa do Jasonak sořa koejoń kana.

Eken Jason eskar do bań kanae one okoeko hudiseńa je uni do Isor lađit te arhō kāmje lađite khoj kana menkhan onkae dare do bae rińiam kana. Noa targal reak tela do pharięgea: abo do Uni reak Jiv hotete Isorak dare arhō bartite rińam laktiabona. Ona terońge Pāul do ać okteren Kristanko "Atmate pereć" tahēn lađite bintiačko tahēna (Ephesiko 5:18).

Sostor sendrae

1. Jisu do aćren cātiąko Sonot Jiv reak cefako lađit ađigan oktei emleńa. Johan do ona cecefać reak thorađane nāthi dohoakata:
 - a. Jisu do okoe reake menkeńa je Isor sāo tulujok reak uni do ađi cehel cepel (jion dać reak nai barag) anańkare emabona? (Johan 7:38-39) _____
 - b. Okoe aboe ceńabona? (Johan 14:26) _____
 - c. Sariak reak Jiv do okoe reak gohae emette? (Johan 15:26) _____
 - d. Mińten Isai horak jion reak oka hudra re Sonot Jiv do pańil reye kāmi kana? (Johan 3:5) _____
2. Maśireñ celako do okoe tħen khon goha em lađitte jaruđokkan dareko riameń tahēkana? (Apos. Kāmi 1:8) _____
3. Maśi aingoce tayom hō, Sāul (Pāul) do jivteak okańak reak laktiade tahēkana? (Apos. Kāmi 9:17) _____
4. Korinth reak kāliſia re Jivte-pereć reak tonța do hiskā huluń lekan barić haobhaoko hotetei ništanleńa je onko do un habić hō celelekankoko tahēkana? (1 Korinthiko 3:1, 3) _____
5. Sonot Jiv reak nińjamak kāmi do cef kana one onańak do abo Isor lađitte purautei sapha are ańgao begareć bona? (1 Patras 1:2) _____
6. Jisu do aćren celako lađit cefe koejońleńa? (Johan 17:17) _____
7. Tin re Isor do pańil Isäiko Sonot Jive emawańkoa unre onkoak bebarić ontor reak cefe cekakeńa? (Apos. Kāmi 15:8-9) _____
8. Aboak jion reak jāhān hīs besaphagea menkhan, ona reak do cef bon cekaea? (2 Korinthiko 7:1) _____
9. Isor do aboak sonotteń tinak purań hoyoče khoj kana? (Baebel reak juda juda torjoma re do mińten hudis lađitge juda juda sađeko larçar dareka: "sonot", "saphae" se "nem") (1 Thessalonikiko 5:23) _____
10. Okoe iń "purańi sonot utar" doe benaoińa? (1 Thessalonikiko 5:23) _____

11. _____ reak ạn do “kai ar gujuk reak ạn” khone salsatiń kana.
(Romiko 8:2) _____
12. Korinthirenkoák barić haobhaoko doe udukkefta je onko re Isai jion reak cétka laktianaák gunpunko reak tonṭa tahékana?
(1 Korinthiko 13:13) _____
13. Ií do _____ tħen khon Isorak duluriń nám dareaka (Romiko 5:5).
14. Sonot Jivte perečen tayom, _____ hotete do baři, bickom
hotete jion khemao laktiańja. (Romiko 8:4-5).

Nhoa parħao babotte ińak kukliko

Jionre khakṭao

1. SonotJiv tuluć ińak netar okalekan narjor henakte?

2. Sapha ar ṭonkoakan Kristan jion do Jivte perečakan jion kana, eṭakk tħen sarerokákge. Cele am do Jivte pereč ocoķem khoj kana? Nhokoe onkak laġi f' ponea hudra:
- Isor tħen koejoñme jemon aċak purantite Jive emam (Luk 11:13).
 - Amač goṭa jion Isor samañaete licarreme (Romiko 12:1-2).
 - Ontorte saphak reak laktitam do aṅgocme bare (Apos. Kämi 15:8-9).
 - Patių reak kämi hotete Soknotiċ Jiv námjoñeme (Apos. Kämi 15:8-9; 1 Thessalonikiko 5:23-24).

Disai ayat

“Sulukren Isor do aċgħejje sonot utarpema, ar aboren Probhu Jisu Mašiye hijuk re apeak hoṛmo, jiv ar jivi do purapuri bin dusaq bare dohoetape.” (1 Thessalonikiko 5:23)

Ińak jivteak paṭħ

Nhoa parħao re ar amak Kristan tarām re amak poyor khatirte aqdi aṭ sarhao. Nit ar alom thiroka! Ar disa dohoeme bare, am do nią re eskar bənūma. Nią taenomak parħao re nhoa katha lai bujhauakana.

Parhao 8

Gharońjren hīs

Sari Jion

Jason do miŃten gharońje námakań. Damon, Jenis ar Arńjela do ona gharońjrenko kanako. Haharák reák do bań kana, onko do uni umerren kanako, ina miŃ iskultegeko senók kana, ar aemalekan dhakkoko hătińjoń kana. Menkhan noa gharońj, one Jasone námakań, ona do gapate moto khon do ądi phaelao ar gahirgetaea. Uni do aćak năwă mańderren eṭakko sáote hō ądi sopor joporaoe aikueń, jeleka 80 sermaren Reed Gorom-ayo ar 7 sermaren Jimmytăkin tuluć hō. Jason okae námakań ona do nhoa kana je tinre uni miŃ Kristan hoře hoeyena unre eṭak joto sari Kristan hořko do uniren boeha se miserako hoentaea. Am laģif hō onkage! Noa năwă gharońj okańakre am do menam ona do "Kălisię" ko metań kana. Amak atmataek gharońjrenko asambher dular sodorako do alo barem hirińia.

Sostor sendrae

1. Baebel do Măsiren celako judajudá lekateye lai jahireńko kana. Apostolko reák Kămi 11:26 re Măsiren papańjako bornonko reák pea kathako olme:

- a. _____
 b. _____
 c. _____

2. Abo do Isai hořko lekate gathore kămie jarurtabona, onate Kălisię do oka ghărić do _____ hōko metawakkana (1 Korinthiko 12:27).

3. Kălisię reák bohoń do okoe kanae? (Ephesiko 5:23) _____

4. Măsiak okańak kămi hotete abo dobon bađae kana je uni laģif Kălisię do tinak nińjamak kana mente? (Ephesiko 5:25) _____

5. Kălisiären miŃten hīs hoyok laģifte, Măsi tuluć ińak narjor do ceń hoyok laktia? (Ephesiko 5:24) _____

6. Păul do Măsi re aćak jion reák colon do okańak bondobos reye ceńfako kan tahékana? (1 Korinthiko 4:17) _____

7. Johan reák Bhage Sombat do Kălisię babot ceń ceń bintikoe ceńfakawańmea?

- a. Dhărtiren hořko do ceńfakateko bađae dařeaká je iń do sariń Kălisiären hīs (Măsiren cela) kănań mente? (Johan 13:35) _____

- b. Patras ar uni tayomko hećakan sanam naekeko do kălisię laģif ceń nińjam dăyik menaktakoa? (Johan 21:16) _____

8. 1 Korinthiko 11:23-26 parhaome. Kălisię do noa loțokko manao idień kana, one ona do "Ońsoń" se "Probhu reák Kedok" ko metań kan. Abo do Ońsońre seleńkate ceńbon disa dohoea? _____

9. Ińak kălisię gharońjren miŃten boeha se misera sáote ceńfakawań beohara? (Galatiko 6:2) _____

10. Tinre Sonot Jiv do hořko laģif khas dankoe emakoa, unre uniak jos do ceń kana? (1 Korinthiko 12:4, 7) _____

11. Adom adom kalışiąko do darean ar duklärkanko hoyóka, menek adom do onka bań. Latar reak barea kalışiąkin modre okaňak do ądi juriak kana ona kalışią são, one onaňak do am bebnao re gorókem menke se onaren hísem hoekók? (Miňten suhiakme.)

a. Jerusalem reak kalışią (*Após. Kámi 4:32-33*)
 b. Laodikiä reak kalışią (*Sodor 3:14-17*)

12. Apostolkoák ceceňak, oňsoň, piňha kecag ar koejoń reak do pahil Isäiko seć khon cefí tela tahékantakoa? (*Após. Kámi 2:42*) _____

13. Probhu kusi ocove sanaediń kan khan cetatko khoniń sontorońka? (*Ibriko 10:25*)

Nhoa parhao babotte ińák kukliko

ionre khakṭao

1. Isor do kālışıę bebnao lağıfte—cef cefko khas hunąrko—metakme, dankoe emakawańmea? _____

 2. Amák pątię hotete, am do Jisu Mąsi, ar jivteák arı lekate eṭák joto sari Kristanko tulućem ranajoł mífakana. Onate ąmalı lekate kālışıare bolók reák hudisme. Noa ořson do unąkge nińjama, ar ona reák kąmi do nunąkge marańa je Isai hořko do sanam lekanak upaikote miduk jaruṛtakoa. Apeák kālışıę ar naeke reák gorote am do Mąsire sadamądem haraburu idika. Ií kalisia reń bolók reák aema karonko re thora do hoyoń kana:

Disai ayat

"Adom adom hořák mií theć jarwák reák ceřleka hewa menáktako, onkaleka jarwák do alo bon bagiما, bickom Mašiak hijuk din habić mimitko jemon arhō bon udgauko." (Ibriko 10:25)

Inák jivteák path

Nhoako parhao purau lagít sarhao! Arhō hahara dinko samañ re menáka jemon jemon am do Isor lagítēm karka idie!

Nińjam Anaigoc

ŃUTUM

Juąnko lagit Phedat Baebel Parhaoko doe purauakata

NAEKE

PARHAO BHAGIARI

MĀHĀ

Juān hōr kanam mente okoe then hō alom nēl klatō ocoķa, bickom amak rōrte, jionte, dulārte, patiaute ar nichoratētē biswāsikoren mit nāmuna hoyokme.

1 TIMOTHI 4:12

Lahanti reań Nāthi

Ñutum _____

Joporao khod _____

Pheneraoŕ reak māhā _____

Parhao lekha	Māhā	Menjońko
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

Parhao 1

Nelme, iñ do duarre teñgokate silpińiň
þhopó þhopet kana. Jähäege iñak añañ
anjomkate silpińe jhićan, enđekhan
bhitríte uni theniń boloka ar uni tulućiń
jom-ńuia, ar uni hō iñ tuluče jom-ńuia.

SODOR 3:20

Parhao 2

Manwa jionre okako bidau hoyokkan
ona chada eták jähän bidau do ar bañ
paraoakawatpea. Isor doe patiargete,
sahao dareak khon barti do bae
bidaupea, bickom bidau sāo sāote ona
khon odokok reak hōe horapea, jemonpe
sahao dareak.

1 KORINTHIKO 10:13

Parhao 3

Amak katha do iñak ontorreń
baeakawana, jemon am uparte aloń kai.

SEREŃKO 119:11

Parhao 4

Ape do nit habić iñ nūtumte jähänakge
quripe koea. Koepe, adope nāma jemon
apeak raskaq purauktape.

JOHAN 16:24

Parhao 5

Onate ape do jähänakgepe jom-ńui ar
jähänakgepe cekae, jotowakge Isorak
thonok lagit kampipe.

1 KORINTHIKO 10:31

Parhao 6

“Dela, pańjańben,” Jisui metańkinę, “ar
aben do hor jħakli kēočań benaobena.”

MATHAE 4:19

Parhao 7

Sulukren Isor do aćgeye sonot utarpema,
ar aboren Probhu Jisu Masiye hijuk re
apeak hořmo, jiv ar jivi do purapuri bin
dusən bare dohoetape.

1 THESSALONIKIKO 5:23

Parhao 8

Adom adom horák mić theć jarwak reak
cetleka hewa menaktako, onkaleka
jarwak do alo bon bagima, bickom
Masiak hijuk din habic mimitko jemon
arhō bon udgauko.

IBRIKO 10:25